

Obecné ohrožení

Jízda osobního motorového vozidla realizovaná jeho řidičem po dálnici v protisměru je závažným porušením příslušných ustanovení zák. č. [361/2000](#) Sb. (zákon o silničním provozu) a může vyvolat obecné nebezpečí ve smyslu znění § 179 odst. 1 tr. zák., a to jako jiné podobné nebezpečné jednání. Zda takové bezprostřední nebezpečí vzniklo, je však nutno vždy posuzovat v souvislosti se všemi okolnostmi konkrétního případu, se způsobem provedení činu, s časem i místem spáchání činu a s jeho povahou, zejména s účinností prostředků, které pachatel použil.

Obecné nebezpečí vznikne, když nebezpečí v zákoně uvedené povahy a intenzity hrozí bezprostředně, což znamená výrazné přiblížení se k poruše. Nestačí proto, když jednáním pachatele byla vytvořena jen taková situace, v níž obecně nebezpečný následek může sice vzniknout, avšak jen po splnění dalších podmínek, které jsou ještě v moci pachatele nebo jiných osob. Pro stav obecného nebezpečí - i když k poruše vůbec nemusí dojít - je typická živelnost a neovladatelnost průběhu událostí, při nichž je vznik poruchy závislý na nahodilých okolnostech, vymykajících se vlivu pachatele i ohrožených osob.

(Usnesení Nejvyššího soudu České republiky sp.zn. 6 Tdo 1025/2007, ze dne 31.10.2007)

Nejvyšší soud České republiky projednal v neveřejném zasedání dovolání, které podal obviněný J. A., proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 29. 3. 2007, sp. zn. 5 To 105/2007, jako soudu odvolacího v trestní věci vedené u Obvodního soudu pro Prahu 7 pod sp. zn. 24 T 38/2006, a rozhodl tak, že podle § 265k odst. 1, 2 tr. ř. se rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 29. 3. 2007, sp. zn. 5 To 105/2007, a rozsudek Obvodního soudu pro Prahu 7 ze dne 21. 9. 2006, sp. zn. 24 T 38/2006, zrušují. Současně se zrušují další rozhodnutí na zrušená rozhodnutí obsahově navazující, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo zrušením, pozbyla podkladu. Podle § 265l odst. 1 tr. ř. se Obvodnímu soudu pro Prahu 7 přikazuje, aby věc v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl.

Z odůvodnění :

Rozsudkem Obvodního soudu pro Prahu 7 ze dne 21. 9. 2006, sp. zn. 24 T 38/2006, byl obviněný J. A. uznán vinným, že

ačkoli byl rozsudkem Obvodního soudu pro Prahu 2 pod sp. zn. 4 T 102/2004 pravomocným dne 22. 9. 2004 uznán vinným ze spáchání trestného činu ohrožení pod vlivem návykové látky dle § 201 písm. d) tr. zák. a uložen mu m. j. trest zákazu řízení motorových vozidel na dobu tří let, tak dne 28. 3. 2005, v ranních hodinách, řídil osobní motorové vozidlo Ford Escort, směrem ze svého bydliště v P. na T., tam automobil otočil a po stejné dálnici, ve stejném pruhu směr P. - T. se vracel v protisměru nejméně 12 km do P., kdy jel rychlostí cca 130 km/h, a to vše i přes skutečnost, že před jízdou požíval alkoholické nápoje a měl v okamžiku jízdy nejméně 2,32 gramů alkoholu na kilogram.

Takto popsané jednání soud prvního stupně právně kvalifikoval jako trestné činy maření výkonu úředního rozhodnutí podle § 171 odst. 1 písm. c) tr. zák., ohrožení pod vlivem návykové látky podle § 201 písm. a) tr. zák. a obecného ohrožení podle § 179 odst. 1 tr. zák. spáchané v jednočinném souběhu. Za tyto trestné činy byl obviněný odsouzen podle § 179 odst. 1 tr. zák. za použití § 35 odst. 1 tr. zák. k úhrnnému trestu odnětí svobody v trvání pěti let, pro jehož výkon byl podle § 39a odst. 2 písm. c) tr. zák. zařazen do věznice s ostrahou.

Proti konstatovanému rozhodnutí podal obviněný J. A. odvolání.

Rozsudkem Městského soudu v Praze ze dne 29. 3. 2007, sp. zn. 5 To 105/2007, byl podle § 258 odst. 1 písm. e), odst. 2 tr. ř. napadený rozsudek zrušen toliko ve výroku o trestu. Dále podle § 259 odst. 3 tr. ř. byl při nezměněném výroku o vině obviněnému uložen podle § 179 odst. 1 za použití § 35 odst. 1 tr. zák. úhrnný trest odnětí svobody v trvání tří roků a šesti měsíců, pro jehož výkon byl zařazen podle § 39a odst. 2 písm. c) tr. zák. do věznice s ostrahou.

Citované rozhodnutí odvolacího soudu napadl obviněný prostřednictvím obhájce dovoláním, které zaměřil proti výroku o vině i trestu a opřel je o dovolací důvody podle § 265b odst. 1 písm. c), g) tr. ř.

Pokud jde o dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. c) tr. ř., tak obviněný poukázal na jeho vymezení v zákoně. V návaznosti na to uvedl, že trestní stíhání proti jeho osobě bylo zahájeno usnesením Policie ČR, Obvodního ředitelství Praha I, Služba kriminální policie a vyšetřování ze dne 1. 10. 2005, ČTS: ORI-1251/2005-8.OOk. Připomněl ustanovení § 36 odst. 3 tr. ř. a namítl, že ze strany orgánu činného v přípravném řízení došlo k zásadnímu porušení jeho práva na obhajobu, neboť se konaly procesní - vyšetřovací úkony (dne 5. 10. 2005 přibrání znalkyně z oboru zdravotnictví, odvětví psychiatrie) v situaci, kdy bylo proti němu vedeno trestní stíhání pro trestný čin, jehož horní hranice trestu odnětí svobody převyšovala pět let a měl právo na obhájce. Zdůraznil, že advokát JUDr. J. M. mu byl jako obhájce ustanoven až opatřením Obvodního soudu pro Prahu 7 dne 1. 12. 2005, a tudíž nemohl jako laik svá práva uplatnit.

Dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. obviněný shledal v tom, že rozhodnutí odvolacího soudu je založeno především na nesprávném právním posouzení provedených důkazů, což mělo za následek neúplně zjištěný skutkový stav věci a nesprávnou právní kvalifikaci jeho jednání, jímž byl uznán vinným. Otázka správného zhodnocení důkazů měla význam rovněž pro posouzení, zda byla naplněna skutková podstata trestného činu obecného ohrožení podle § 179 odst. 1 tr. zák. V této souvislosti obviněný v podrobnostech shrnul výsledky provedení dokazování a hodnocení důkazů soudu obou stupňů. Podle jeho názoru měl být soudem vyslechnut jím navržený svědek L. S., bývalý příslušník Policie ČR, který zasahoval se svědkem S. při kontrole předmětného vozidla. Vytkl, že ve vztahu k právní kvalifikaci skutku podle § 179 odst. 1 tr. zák., kdy měl jet v protisměru po teplické dálnici ve stavu pod vlivem návykové látky, se odvolací soud nezabýval intenzitou a možností eventuální srážky, aby bylo možné konstatovat, že lidi vydal v nebezpečí smrti. Z provedených důkazů jednoznačně nevyplývá, v jaké vzdálenosti mělo vozidlo Ford Escort, které řídil, míjet cisternu a zda byla naplněna hořlavinou. Obviněný vyjádřil nesouhlas s výpovědí svědka Š., řidiče cisterny, z níž soudy vycházely, že kromě jeho vozidla měl minout ještě minimálně tři další vozidla. Připomněl, že podle judikatury se musí jednat minimálně o ohrožení sedmi lidí na životě. Podle jeho názoru odvolací soud neposuzoval ve vztahu k právní kvalifikaci podle § 179 odst. 1 tr. zák. ani subjektivní stránku, tj. zda jednání spáchal v úmyslu či vědomé nedbalosti. V případě nedbalosti by jeho jednání zakládalo trestní odpovědnost podle § 180 odst. 1 tr. zák., což by znamenalo příznivější trest. V rámci přezkoumání odvolání se Městský soud v Praze nezabýval otázkou eventuálně snížených rozpoznávacích a určovacích schopností u jeho osoby, tedy snížené přičetnosti.

Obviněný rovněž uvedl, že odvolací soud rozhodoval o odvolání proti rozsudku soudu prvního stupně, který se držel v souladu se zásadou obžalovací konstrukce obžaloby. Z obžaloby, v níž byla skutková věta totožná se skutkovou větou obsaženou ve výroku rozsudku prvostupňového soudu, plyne, že se měl daného jednání dopustit v situaci, kdy měl řídit motorové vozidlo ve stavu po požití alkoholu, ačkoliv v té době vykonával trest zákazu činnosti spočívající v zákazu řízení motorových vozidel. Ze skutkové věty rozsudku však nevyplývá, vyjma toho, že jel v protisměru po dálnici směrem na P., že měl na životě ohrozit jiné osoby a mohl zapříčinit vznik požáru (střet s cisternou), tj. z popisu skutku - kromě trestných činů podle § 171 odst. 1 písm. c) tr. zák. a podle § 201 písm. a) tr. zák. - není možno usuzovat na právní kvalifikaci trestného činu podle § 179 odst. 1 tr. zák. včetně formy

zavinění.

Za nesprávné hmotně právní posouzení věci obviněný rovněž označil rozhodnutí o druhu a výši uloženého trestu, neboť soud, dospěl-li k závěru o vině, měl s ohledem na konstrukci skutkové věty trest uložit podle § 180 odst. 1 tr. zák. eventuálně podle § 201 tr. zák. a nikoliv podle § 179 odst. 1 tr. zák.

V petitu dovolání obviněný navrhl, aby Nejvyšší soud podle § 265k odst. 1 tr. ř. zrušil ve výroku o vině i trestu rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 29. 3. 2007, sp. zn. 5 To 105/2007, jakož i řízení mu předcházející a tomuto soudu věc vrátil k dalšímu řízení a rozhodnutí.

Obviněný J. A. učinil i vlastnoruční podání, které označil za dovolání, přičemž v podrobnostech vyjádřil nesouhlas s odsouzením své osoby.

K podanému dovolání se ve smyslu znění § 265h odst. 2 věty první tr. ř. písemně vyjádřil státní zástupce Nejvyššího státního zastupitelství.

Pokud jde o dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. c) tr. ř., tak státní zástupce uvedl, že namítané pochybení stran ustanovení o nutné obhajobě podle § 36 odst. 3 tr. ř. bylo napraveno usnesením prvostupňového soudu ze dne 13. 1. 2006, sp. zn. 24 T 3/2006. Na jeho základě byla věc podle § 188 odst. 1 písm. e) tr. ř. státnímu zástupci vrácena k došetření. Pokud šlo o výslovně zmiňované přibrání znalce, měl obviněný podle § 105 odst. 3 tr. ř. toliko právo vznést proti znalci námitky. Jejich uplatnění nebylo vázáno žádnou lhůtou a obhájci nic nebránilo, pokud by měl obviněný k znalci výhrady, aby je eventuálně uplatnil po svém ustanovení, což se však nestalo. Namítaná vada proto neměla žádný vliv na správnost a zákonnost napadeného rozhodnutí a v tomto směru je dovolání zjevně neopodstatněné.

K námitkám vzneseným obviněným v rámci dovolacího důvodu podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. státní zástupce konstatoval, že dovolání je v převážné části zjevně neopodstatněné a přisvědčit mu lze toliko v nepatrné části. Skutek byl sice spáchán v době, kdy byl na dálnici menší provoz, nicméně z povahy dálnice jako nejvýznamnější rychlostní komunikace vyplývá, že se po ní vozidla pohybují vysokou rychlostí, je výrazně snížena možnost vozidel náhle zastavit či prudce změnit směr jízdy a zejména v rychlém jízdním pruhu se předpokládá neexistence neočekávané překážky. Vozidlo, které jede po dálnici značnou rychlostí v protisměru, je tím nejnebezpečnějším fenoménem pro její provoz a pravděpodobnost jeho střetu s jiným účastníkem provozu je mimořádně vysoká. Také následky takových střetů jsou ty nejzávažnější, ať již jde o úmrtí osob, jejich těžká zranění či materiální škody na vozidlech nebo jiných věcech. Proto bez ohledu na to, že přesný počet ohrožených vozidel nebyl zjištěn, již samotná jízda po dálnici v protisměru představovala obecné nebezpečí. Podle státního zástupce soud prvního stupně učinil skutková zjištění, že obviněný jízdou v protisměru ohrozil nejméně 7 osob, přičemž v případě čelního střetu s kterýmkoliv z vozidel hrozila smrt osob či jejich těžká zranění. Tohoto skutku se dopustil přinejmenším v úmyslu nepřímém podle § 4 písm. b) tr. zák., neboť obviněnému bylo známo, že pokud jel po dálnici z P. do T. a zde na 24. kilometru vozidlo na vozovce otočil, že se nachází na téže straně dálnice, avšak v protisměru. Jelikož se do stavu opilosti přivedl zaviněně a požitý alkohol u něj nezpůsobil úplné vymizení rozpoznávacích ani ovládacích schopností, byla následná jízda v protisměru jeho svobodnou vůlí. Obviněný přitom věděl, že se může střetnout s některým z protijedoucích vozidel a že případná čelní srážka je pravidelně spojena s usmrcením či alespoň těžkým zraněním účastníků dopravní nehody a s tímto následkem byl i srozuměn, neboť neexistoval žádný rozumný důvod, aby se mohl domnívat, že takový následek nenastane. Na druhé straně nevěděl, a ani nemohl vědět, kolik osob svým jednáním ohrozí, případně kolik jich skutečně usmrtí či zraní. Jeho (nepřímý) úmysl se vztahoval k jakémukoliv počtu potenciálních obětí, tedy i k počtu vyššímu než je judikaturou uznávaných 7 osob. V tomto směru státní zástupce shledal dovolání zjevně neopodstatněným s tím, že by přicházelo v úvahu jeho

odmítnutí podle § 265i odst. 1 písm. e) tr. ř.

Dále státní zástupce konstatoval, že obviněnému lze přisvědčit v tom, že výše uvedené skutečnosti nebyly dostatečně vyjádřeny ve skutkové větě odsuzujícího rozsudku, ze které se pouze podává, že jel po dálnici v protisměru, aniž by z ní vyplývalo, že tato jízda je obecným nebezpečím vyvolávajícím zákonem přepokládané ohrožení osob či majetku. Současně uvedl, že projednání dovolání by na postavení obviněného nic nezměnilo, neboť všechny relevantní skutečnosti byly soudem zjištěny a též jsou obsaženy v odůvodnění odsuzujícího rozsudku. Výsledkem případného vyhovění dovolání by byla pouze odlišná formulace skutkové věty, a to bez jakéhokoliv vlivu na výrok o vině či trestu. Přitom otázka, která by měla být dovoláním řešena není po právní stránce zásadního významu.

Závěrem vyjádření státní zástupce navrhl, aby Nejvyšší soud podle § 265i odst. 1 písm. f) tr. ř. dovolání obviněného odmítl a rozhodnutí učinil v souladu s ustanovením § 265r odst. 1 písm. a) tr. ř. v neveřejném zasedání. Pro případ, že by dovolací soud shledal podmínky pro jiné rozhodnutí, vyjádřil ve smyslu znění § 265r odst. 1 písm. c) tr. ř. souhlas s projednáním věci v neveřejném zasedání.

Nejvyšší soud jako soud dovolací (§ 265c tr. ř.) předně shledal, že dovolání obviněného J. A. je přípustné [§ 265a odst. 1, 2 písm. a) tr. ř.], bylo podáno osobou oprávněnou [§ 265d odst. 1 písm. b), odst. 2 tr. ř.], v zákonné lhůtě a na místě, kde lze podání učinit (§ 265e odst. 1, 3 tr. ř.).

Jelikož obviněný může dovolání podat pouze prostřednictvím obhájce (§ 265d odst. 2 tr. ř.), tak nelze přihlížet k vlastnoručnímu podání obviněného J. A., byť bylo takto označeno.

Protože dovolání lze učinit jen z důvodů uvedených v § 265b tr. ř., bylo dále nutno posoudit, zda obviněným vznesené námitky naplňují jím uplatněné zákonem stanovené dovolací důvody. V této souvislosti Nejvyšší soud zjistil, že v dovolání uplatněné výhrady jsou jednak zčásti irelevantní a jednak zčásti se týkají deklarovaných dovolacích důvodů, jak bude podrobněji rozvedeno níže. Jelikož dovolací soud neshledal některý z důvodů pro odmítnutí dovolání podle § 265i odst. 1 tr. ř., přezkoumal podle § 265i odst. 3 tr. ř. zákonnost a odůvodněnost výroků napadeného rozhodnutí, proti nimž bylo dovolání podáno, v rozsahu a z důvodů relevantních námitek uvedených v dovolání, jakož i řízení napadenému rozhodnutí předcházející, přičemž dospěl k následujícím závěrům.

Podle § 265b odst. 1 písm. c), g) tr. ř. lze dovolání podat, jen je-li tu některý z následujících důvodů:
c) obviněný neměl v řízení obhájce, ač ho podle zákona mít měl,
g) rozhodnutí spočívá na nesprávném právním posouzení skutku nebo jiném nesprávném hmotně právním posouzení.

Dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. c) tr. ř. dopadá nejen na případy porušení ustanovení o nutné obhajobě (§ 36 a § 36a tr. ř.), ale i na případy, kdy obviněný sice zvoleného nebo soudem ustanoveného obhájce má, avšak orgány činné v trestním řízení neplní zákonné povinnosti z této situace vyplývající, jež mají obhájci umožnit, aby svá zákonná oprávnění a povinnosti plnil.

V rámci tohoto důvodu dovolání obviněný ve shodě s jeho zákonným vymezením namítl, že v přípravném řízení došlo k porušení jeho práva na obhajobu, neboť orgány činné v trestním řízení konaly procesní úkony v situaci, kdy bylo proti němu vedeno trestní stíhání, byl dán důvod nutné obhajoby, přičemž obhájce neměl.

Ze spisového materiálu vyplývá, že usnesením policejního orgánu Policie ČR, Obvodního ředitelství Praha I, Služba kriminální policie a vyšetřování ze dne 1. 10. 2005, ČTS: ORI-1251/2005-8.OOk, bylo zahájeno trestní stíhání J. A. pro trestné činy ohrožení pod vlivem návykové látky podle § 201 písm. a) tr. zák. a obecného ohrožení podle § 179 odst. 1 tr. zák. (č. l. 105 spisu). Již v přípravném řízení

byl u jeho osoby dán důvod nutné obhajoby ve smyslu ustanovení § 36 odst. 3 tr. ř., neboť se konalo řízení o trestném činu, na který trestní zákon stanovil trest odnětí svobody, jehož horní hranice převyšovala pět let. Současně je zřejmé, že advokát JUDr. J. M. mu byl jako obhájce Obvodním soudem pro Prahu 7 ustanoven až dne 1. 12. 2005 (č. l. 162 spisu), jak je oprávněně namítáno v dovolání. Nutno ale dodat, že tento nedostatek byl po podání obžaloby napraven usnesením Obvodního soudu pro Prahu 7 ze dne 13. 1. 2006, sp. zn. 24 T 3/2006, jímž byla podle § 188 odst. 1 písm. e) tr. ř. předmětná věc vrácena státnímu zástupci k došetření (č. l. 170d spisu). Následně byl v přípravném řízení dne 6. 3. 2006 proveden výslech obviněného za účasti obhájce (č. l. 173 - 175 spisu). Dále ze záznamu o prostudování trestního spisu ze dne 6. 3. 2006 plyne, že obviněný ani obhájce neměli návrhy na doplnění dokazování (č. l. 176 spisu). V případě přibrání znalce měl obviněný podle § 105 odst. 3 tr. ř. právo jen vznést proti znalci námitky. Jejich uplatnění nebylo vázáno žádnou lhůtou a obviněnému nic nebránilo, aby je prostřednictvím obhájce, po jeho ustanovení, kdykoli uplatnil, což však učiněno nebylo. V této části dovolání proto Nejvyšší soud shledal mimořádný opravný prostředek nedůvodným.

V rámci výše citovaného důvodu dovolání podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. lze namítat, že skutek, jak byl v původním řízení soudem zjištěn, byl nesprávně kvalifikován jako určitý trestný čin, ačkoliv šlo o jiný trestný čin nebo nešlo o žádný trestný čin. Vedle těchto vad, které se týkají právního posouzení skutku, lze vytýkat též jiné nesprávné hmotně právní posouzení, jímž se rozumí zhodnocení otázky nespočívající přímo v právní kvalifikaci skutku, ale v právním posouzení jiné skutkové okolnosti mající význam z hlediska hmotného práva. Z dikce předmětného ustanovení přitom plyne, že ve vztahu ke zjištěnému skutku je možné dovoláním vytýkat pouze vady právní (srov. např. názor vyslovený v usnesení Ústavního soudu České republiky sp. zn. IV. ÚS 73/03, sp. zn. II. ÚS 279/03, sp. zn. IV. ÚS 449/03). Nejvyšší soud není oprávněn v dovolacím řízení přezkoumávat úplnost dokazování a posuzovat postup při hodnocení důkazů soudy obou stupňů. Při rozhodování vychází z konečného skutkového zjištění soudu prvního eventuálně druhého stupně a v návaznosti na tento skutkový stav posuzuje správnost aplikovaného hmotně právního posouzení, přičemž skutkové zjištění nemůže změnit, a to jak na základě případného doplnění dokazování, tak i v závislosti na jiném hodnocení v předcházejícím řízení provedených důkazů. Těžiště dokazování je v řízení před prvostupňovým soudem a jeho skutkové závěry může doplňovat, popřípadě korigovat jen odvolací soud (§ 259 odst. 3, § 263 odst. 6, 7 tr. ř.). Dovolací soud není obecnou třetí instancí zaměřenou k přezkoumávání všech rozhodnutí soudů druhého stupně a není oprávněn přehodnocovat provedené důkazy, aniž by je mohl podle zásad ústnosti a bezprostřednosti v řízení o dovolání sám provádět nebo opakovat (srov. omezený rozsah dokazování v dovolacím řízení podle § 265r odst. 7 tr. ř.).

Z popsaných důvodů jsou irelevantní námitky obviněného J. A., pokud v mimořádném opravném prostředku v podrobnostech vytýká nedostatečnost provedení dokazování (opomenutí důkazu navrženého obhajobou), dále, jak byly v soudním řízení provedené důkazy hodnoceny a jaké skutečnosti z nich soudy vyvodily. Jak již bylo výše uvedeno, v tomto směru nelze v dovolacím řízení vést přezkumnou činnost.

Obviněný v dovolání rovněž namítá, že popis tzv. skutkové věty uvedené ve výroku o vině v rozsudku soudu prvního stupně neobsahuje, a to vyjma trestných činů maření výkonu úředního rozhodnutí podle § 171 odst. 1 písm. c) tr. zák. a ohrožení pod vlivem návykové látky podle § 201 písm. a) tr. zák., skutečnosti, z nichž by bylo možno usuzovat na trestný čin obecného ohrožení podle § 179 odst. 1 tr. zák. včetně formy zavinění. Tyto námitky uplatněný důvod dovolání podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. obsahově naplňují.

Trestného činu obecného ohrožení podle § 179 odst. 1 tr. zák. se dopustí ten, kdo úmyslně vydá lidi v nebezpečí smrti nebo těžké újmy na zdraví nebo cizí majetek v nebezpečí škody velkého rozsahu tím, že způsobí požár nebo povodeň nebo škodlivý účinek výbušnin, plynu, elektřiny nebo jiných podobně nebezpečných látek nebo sil nebo se dopustí jiného podobného nebezpečného jednání (obecné

nebezpečí), nebo kdo obecné nebezpečí zvýší anebo ztíží jeho odvrácení nebo zmírnění. Podle § 89 odst. 11 tr. zák. platí, že škodou velkého rozsahu se rozumí škoda dosahující nejméně částky 5 000 000 Kč. Podle § 4 písm. a), b) tr. zák. je trestný čin spáchán úmyslně, jestliže pachatel

- chtěl způsobem v trestním zákoně uvedeným porušit nebo ohrozit zájem chráněný tímto zákonem, nebo
- věděl, že svým jednáním může takové porušení nebo ohrožení způsobit, a pro případ, že je způsobí, byl s tím srozuměn.

Z tzv. právní věty, jak je popsána ve výroku o vině v rozsudku soudu prvního stupně, plyne, že obviněný měl naplnit znaky trestného činu podle § 179 odst. 1 tr. zák. tím, že úmyslně vydal lidi v nebezpečí smrti nebo těžké újmy na zdraví nebo cizí majetek v nebezpečí škody velkého rozsahu tím, že se dopustil jiného podobného nebezpečného jednání (obecného nebezpečí).

Podle názoru Nejvyššího soudu nevyplývají z tzv. skutkové věty výroku o vině v rozsudku Obvodního soudu pro Prahu 7 skutečnosti, které by naplňovaly zákonné znaky trestného činu obecného ohrožení podle § 179 odst. 1 tr. zák., jak je důvodně namítáno v dovolání. Za ně nelze rozhodně považovat uváděné zjištění, že obviněný J. A. „...v ranních hodinách, řídil osobní motorové vozidlo Ford Escort, směrem ze svého bydliště v P. na T. ke 24. km, tam automobil otočil a po stejné dálnici, ve stejném pruhu směr P. - T. se vracel v protisměru nejméně 12 km do P., kdy jel rychlostí cca 130 km/h...“. V odůvodnění rozsudku soud prvního stupně připomněl, že ustanovení § 179 odst. 1 tr. zák. postihuje rovněž podobné nebezpečné jednání, které je schopno vydat osoby nebezpečí smrti, těžké újmy na zdraví nebo cizí majetek nebezpečí škody velkého rozsahu. V návaznosti na to k jednání obviněného konstatoval: „...jízdu osobním motorovým vozidlem v protisměru na silnici dálničního typu lze považovat za jednání, které svou povahou a intenzitou vytváří bezprostřední hrozbu vzniku uvedených škod. Zvláště za situace, kdy jízdni směry jsou odděleny svodidly a na rychlostní silnici nelze předpokládat jízdu vozidla v protisměru. S ohledem na to, že obžalovaný pokračoval v protisměru několik kilometrů, za situace, kdy na dálnici byla v provozu jednotlivá motorová vozidla, došlo nepochybně k ohrožení většího počtu osob, nelze předpokládat, že by v časných ranních hodinách, řádově přes deset kilometrů, potkal méně než sedm vozidel s jedním řidičem. Shodně tak soud spatřuje i možnost nebezpečí škody velkého rozsahu na cizím majetku, kdy v případě hromadné nehody by nepochybně mohla být tato hranice škody přesáhnutá. Nelze rovněž přehlédnout na nebezpečí vzniklé dopravní nehodou s nákladním vozidlem, potažmo s cisternou naplněnou pohonnými hmotami“ (vše na str. 6 a 7 rozsudku). Městský soud v Praze, jenž se v odvolacím řízení se skutkovými zjištěními prvostupňového soudu ztotožnil, poukázal na výpověď svědka D. Š., řidiče nákladního vozidla - cisterny, který měl přepravovat pohonné hmoty a uváděl, že „vozidlo obžalovaného jelo značnou rychlostí proti jeho vozidlu a v případě srážky těchto dvou vozidel mohlo způsobit nebezpečí výbuchu a požáru“. Odvolací soud k činu obviněného též uvedl: „Nelze opomenout ani tu skutečnost, že dle výpovědi svědka Š. i svědka S. dálnice nebyla v tuto dobu zcela prázdná. Byl tam řídký provoz, ale vozidla po dálnici jezdila. Je tedy zjevné, že svým jednáním obžalovaný ohrozil více než sedm osob (minimálně tři osoby byly ve vozidle řízeném obžalovaným, svědek Šváb a je zjevné, že potkal další tři vozy řízené přinejmenším řidičem“ - vše na str. 5 rozsudku soudu druhého stupně). Podle Nejvyššího soudu ani z citovaných odůvodnění obou soudních rozhodnutí nevyplývají taková skutková zjištění, kterým by odpovídala použitá právní věta vztahující se k trestnému činu podle § 179 odst. 1 tr. zák.

Obecné nebezpečí nastane tehdy, vznikne-li situace, která svou povahou, rozsahem a intenzitou ohrožení se rovná nebezpečí požáru, povodně, výbuchu apod., tedy hrozí-li lidem bezprostřední nebezpečí smrti nebo těžké újmy na zdraví anebo škody velkého rozsahu na cizím majetku (srov. rozhodnutí č. [10/1965](#) Sb. rozh. tr.). Podle názoru Nejvyššího soudu je jízda osobního motorového vozidla realizovaná jeho řidičem po dálnici v protisměru závažným porušením příslušných ustanovení zák. č. [361/2000](#) Sb. (zákon o silničním provozu) a může vyvolat obecné nebezpečí ve smyslu znění §

179 odst. 1 tr. zák., a to jako jiné podobné nebezpečné jednání. Zda takové bezprostřední nebezpečí vzniklo, je však nutno vždy posuzovat v souvislosti se všemi okolnostmi konkrétního případu, se způsobem provedení činu, s časem i místem spáchání činu a s jeho povahou, zejména s účinností prostředků, které pachatel použil. Ze skutkových zjištění je zřejmé, že k jízdě obviněného J. A. s osobním motorovým vozidlem po dálnici v protisměru a délce nejméně 12 km došlo v ranních hodinách, kdy provoz na komunikaci byl minimální. Takto o hustotě provozu na dálnici vypověděl u hlavního líčení svědek J. S., inspektor dálničního oddělení N. V., který jej současně označil na stupni nula až jedna (str. 4 rozsudku soudu prvního stupně). Pokud obvodní soud shledal obecné nebezpečí v jednání obviněného v tom, že „...nelze předpokládat, že by v časných ranních hodinách řádově přes deset kilometrů potkal méně než sedm vozidel s jedním řidičem“ a z čehož dovedl bezprostřední ohrožení jejich řidičů na životě nebo v podobě těžké újmy na zdraví (obdobně tak učinil i odvolací soud), nelze s tímto názorem souhlasit. Předně se soud prvního stupně nezabýval, kromě toho, že obviněný jel s automobilem v protisměru a při rychlosti asi 130 km/hod, konkrétním způsobem jeho jízdy, což s ohledem i na minimální provoz na komunikaci nemohlo být pomínuto. Jinak řečeno, zda skutečně šlo v jeho jednání o vydání lidí (spolujezdců ve vozidle obviněného i osob ve vozidlech míjených včetně cisterny) v nebezpečí smrti nebo těžké újmy na zdraví (takto musí být ohroženo nejméně sedm osob - viz rozhodnutí č. [39/1982](#) Sb. rozh. tr.) a cizího majetku v nebezpečí velkého rozsahu (tj. nejméně v částce 5 000 000 Kč), např. v důsledku reálně hrozící hromadné havárie několika motorových vozidel. Pokud jde o míjení nákladního vozidla - cisterny, tak není ani zřejmé, zda bylo skutečně naplněno pohonnými hmotami, a tudíž že v případě srážky vozidel reálně hrozilo nebezpečí výbuchu, jak je zmiňováno v soudních rozhodnutích. Jeho řidič, D. Š., jako svědek totiž uvedl, že jel do K. pro pohonné hmoty (str. 5 rozsudku soudu prvního stupně). V neposlední řadě je třeba za podstatný nedostatek označit i to, že se soudy vůbec nezabývaly otázkou naplnění subjektivní stránky v činu obviněného, jak je oprávněně namítáno v dovolání. Jednání posouzené podle § 179 odst. 1 tr. zák. musí být ovládáno úmyslným zaviněním pachatele [viz výše citovaná ustanovení § 4 písm. a), b) tr. zák.], tj. představou obecného nebezpečí a vůlí je způsobit.

Nejvyšší soud zdůrazňuje, že obecné nebezpečí vznikne, když nebezpečí v zákoně uvedené povahy a intenzity hrozí bezprostředně, což znamená výrazné přiblížení se k poruše. Nestací proto, když jednáním pachatele byla vytvořena jen taková situace, v níž obecně nebezpečný následek může sice vzniknout, avšak jen po splnění dalších podmínek, které jsou ještě v moci pachatele nebo jiných osob. Pro stav obecného nebezpečí - i když k poruše vůbec nemusí dojít - je typická živelnost a neovladatelnost průběhu událostí, při nichž je vznik poruchy závislý na nahodilých okolnostech, vymykajících se vlivu pachatele i ohrožených osob (srov. rozhodnutí I/1966, č. 27/1967, č. [12/1988](#) Sb. rozh. tr.).

S poukazem na rozvedené skutečnosti Nejvyšší soud shledal, že obviněný J. A. podal dovolání důvodně. Proto podle § 265k odst. 1, 2 tr. ř. zrušil rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 29. 3. 2007, sp. zn. 5 To 105/2007, a rozsudek Obvodního soudu pro Prahu 7 ze dne 21. 9. 2006, sp. zn. 24 T 38/2006. Současně zrušil další rozhodnutí na zrušená rozhodnutí obsahově navazující, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo zrušením, pozbyla podkladu. Dále podle § 265l odst. 1 tr. ř. Obvodnímu soudu pro Prahu 7 přikázal, aby věc v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl.

V souvislosti s dalším řízením ve věci považuje Nejvyšší soud za potřebné k výhradě obviněného J. A., že se odvolací soud nezabýval u jeho osoby otázkou eventuálně snížených rozpoznávacích a určovacích schopností, tedy přičetností, poznamenat, že touto problematikou se zabýval již obvodní soud. V odůvodnění rozsudku poukázal na vypracovaný znalecký posudek z oboru zdravotnictví, odvětví psychiatrie, specializace alkoholologie a na výsledky jeho zpracovatelky u hlavního líčení, z nichž vycházel. Podle znalkyně byl obviněný schopen ovládnout první napití a znal účinky alkoholu. Žádné patologické mechanismy nebyly zjištěny. V kritické době došlo u obviněného v důsledku požití alkoholu ke snížení rozpoznávacích schopností nepodstatně a schopností ovládacích podstatně. Ani u

jedné z těchto složek nedošlo k úplnému vymizení. Prvostupňový soud současně uvedl, že znalkyně měla k dispozici i znalecký posudek z oboru zdravotnictví, odvětví toxikologie, který se zabýval hladinou alkoholu u obviněného v inkriminované době (vše na str. 6 rozhodnutí).

Po zrušení obou napadených soudních rozhodnutí se trestní věc obviněného J. A. dostala do procesního stadia řízení před soudem prvního stupně. Úkolem tohoto soudu bude, a to při dodržení všech v úvahu přicházejících ustanovení trestního řádu, věc v hlavním líčení projednat v takovém rozsahu, aby mohl učinit zákonu odpovídající rozhodnutí, přičemž lze s poukazem na ustanovení § 265s odst. 1 tr. ř. odkázat na právní názor, který v tomto usnesení Nejvyšší soud vyslovil. Dovolací soud ponechává na úvaze prvostupňového soudu, zda bude považovat za potřebné doplnit dokazování, eventuálně v jakém rozsahu a o jaké konkrétní důkazy. Doplňování dokazování mohou navrhnout i strany trestního řízení.

Jelikož napadená rozhodnutí byla zrušena jen v důsledku dovolání obviněného J. A., nemůže ve smyslu ustanovení § 265s odst. 2 tr. ř. v novém řízení dojít ke změně rozhodnutí v jeho neprospěch.

© EPRAVO.CZ - Sbírka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Práva obviněného \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Vydání příkazu k dodání do výkonu trestu](#)
- [Neoprávněná činnost pro cizí moc](#)
- [Kvalifikace skutku](#)
- [Odnětí věci rozhodujícímu soudci \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Náhradní trest](#)
- [Výkon trestu](#)
- [Účinné vyšetřování \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Vyhoštění \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [„Tvrzení proti tvrzení“ \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Ochranné opatření](#)